

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 24 maart 2022

Dossiernr. : K37652

Documentnr. : 2022-027941

Verzonden : 24 maart 2022

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 24 maart 2022 besloten tot het verlenen van een opdracht ex artikel 3.18 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor het bestrijden van vossen in het belang van de openbare veiligheid en ter bescherming van fauna.

BESLUIT:

Het college van Gedeputeerde Staten besluit:

- I. op grond van artikel 3.18, lid 1, Wet natuurbescherming (Wnb) ten aanzien van vos (*Vulpes vulpes*) een opdracht te geven om in afwijking van het bepaalde krachtens artikel 3.10, lid 1 onder a en b, Wnb, de omvang van de populatie te beperken, in het belang van het beschermen van de wilde flora en fauna en in het belang van de openbare veiligheid;
- II. dat de grondgebruiker in de zin van de Wnb van deze opdracht gebruik kan maken (artikel 3.18, lid 1, Wnb);
- III. gelet op artikel 3.25, lid 1, Wnb, te bepalen dat de middelen die mogen worden gebruikt bij het uitvoeren van deze opdracht zijn:
 - geweren;
 - honden, niet zijnde lange honden;
 - kastvallen;
 - vangkooien;
- IV. op grond van artikel 3.25, lid 4 toestemming te geven voor het zich buiten gebouwen te bevinden met bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen die geschikt zijn voor het doden of vangen van dieren, in deze situatie vangkooien (artikel 3.24, lid 2, Wnb, jo. art. 3.10, aanhef en onder e, Bnb);
- V. dat de opdracht verleend wordt voor:
 - de weidevogelkerngebieden:
 - i. Hoeksmeer-Appingedam: inclusief een zone van 1,5 kilometer;
 - ii. Gorecht: inclusief een zone van 2 kilometer;
 - iii. Reitdiep-Middag-Humsterland: inclusief een zone van 1,5 kilometer;
 - iv. Tinallinge-Menkeweer-Winsumermeeden: inclusief een zone van 1,5 kilometer;
 - v. Zuidelijk Westerkwartier: inclusief een zone van 1,5 kilometer; voor het deelgebied 'Kale Weg' inclusief een zone van 2 kilometer

- de gehele provincie Groningen voor zover het beheer aantoonbaar plaatsvindt in het kader van het belang van de openbare veiligheid;
- VI. de opdracht geldt voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 januari 2023;
- VII. dat de volgende bijlagen deel uitmaken van dit besluit:
1. voorschriften;
 2. overwegingen bij besluit;
 3. kaartweergave weidevogelkerngebieden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

Namens dezen:

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Deenik', with a large, sweeping flourish extending from the end of the name.

Teamleider VTH

M.D.N. Deenik MSc

Domein Uitvoering

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage 'Overwegingen bij Besluit' voor een nadere motivering.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van deze brief een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl/bezwaarmaken).

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een zelfstandige procedure. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen er op dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de provincie Groningen, Domein Uitvoering, via het algemene telefoonnummer 050 - 316 4911. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Bij correspondentie over dit besluit verzoeken wij u het kiwnummer (dossiernummer) te vermelden

Voorschriften

Aan deze opdracht zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit is enkel van toepassing op het beheer van vossen met de beschreven methoden en middelen.
2. Deze opdracht kan uitsluitend gebruikt worden door grondgebruikers of in opdracht van de grondgebruiker handelende personen met een geldige jachttakte. De in opdracht van de grondgebruiker handelende personen dienen in het bezit te zijn van een gedagtekende, schriftelijke, ondertekende grondgebruikersverklaring waaruit blijkt dat het uitvoeren van het beheer door de grondgebruiker is toegestaan.

Specifieke voorschriften

3. De opdracht mag, met uitzondering van het gebruik van kastvallen en vangkooien, niet worden gebruikt op zondagen, nieuwjaarsdag, tweede paas- en pinksterdag, beide kerstdagen en Hemelvaartsdag.
4. Vangkooien en kastvallen dienen te zijn uitgerust met een elektronisch valalarm. Na ontvangst van een signaal dat de val in werking is getreden, dient deze zo snel als redelijkerwijs mogelijk is gecontroleerd te worden. Indien een vangkooi of kastval niet is uitgerust met een elektronisch valalarm, dient deze tenminste elke 10 uur gecontroleerd te worden.
5. In een vangkooi of kastval dient voldoende drinkwater voor een gevangen vos aanwezig te zijn, tenzij de vangkooi of kastval onder direct toezicht staat of is uitgerust met een elektronisch valalarm zoals bedoeld in voorschrift 4.
6. In een vangkooi of kastval gevangen zogende moervossen dienen te worden vrijgelaten.
7. Aardhonden mogen niet gebruikt worden voor het vangen of doden van vossen in holen in de periode van 1 maart tot en met 31 augustus.
8. Alle gedode vossen dienen te worden gemeld en geregistreerd in een door de faunabeheereenheid Groningen daartoe beschikbaar gesteld (digitaal) systeem.

Overige voorschriften

9. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Loket, loketVTH@provinciegroningen.nl.

Overwegingen bij Besluit

1. Aanleiding opdracht

Op 16 februari 2022 is de landelijke vrijstelling aan grondgebruikers voor de bestrijding van vossen onverbindend verklaard door een uitspraak van de Rechtbank Midden-Nederland (ECLI:NL:RBMNE:2022:552). Het gevolg hiervan is dat grondgebruikers niet langer van de vrijstelling gebruik kunnen maken voor de bestrijding van schade door vossen.

De vos is bij algemene maatregel van bestuur aangewezen als soort die niet in het voortbestaan wordt bedreigd of dat gevaar loopt en die in het gehele land schade veroorzaakt (artikel 3.15, eerste lid, Wet natuurbescherming (Wnb), jo. artikel 3.1 onder e, Besluit natuurbescherming (Bnb)). Nu de mogelijkheden tot bestrijding van schade via de landelijke vrijstelling zijn weggevallen, is de noodzaak ontstaan hier op provinciaal niveau een besluit over te nemen. Hierbij is primair van belang dat het onverbindend verklaren door de rechtbank gebaseerd is op een geconstateerd formeel gebrek in de wetgeving.

In de beleidsnotitie Fauna en Flora 2018 is toegelicht dat het beheer van vossen aan de orde kan zijn vanwege bedrijfsmatige schade (schapen, lammeren, vrije-uitloopkippen), vanwege risico's voor primaire waterkeringen en vanwege schade aan andere fauna zoals boerenlandvogels. Daarbij is toegelicht dat Gedeputeerde Staten aanvullend beheer mogelijk maken daar waar de landelijke vrijstelling van de vos onvoldoende blijkt. Nu er niet langer gebruik gemaakt kan worden van de landelijke vrijstelling, ligt het in de rede om middels een provinciaal besluit beheer mogelijk te maken, zodat het beheer van de vos kan worden gecontinueerd. Dit is met name van belang nu het broedseizoen van de (kwetsbare) weidevogels aanbreekt en de predatie door vos voor deze populaties een extra bedreiging vormt. Daarbij blijven de overwegingen in het geldend faunabeheerplan over het beheer van vossen relevant.

2. Gronden van beslissing

2.1 Wettelijk kader

Op grond van artikel 3.18, eerste lid van de Wnb zijn Gedeputeerde Staten bevoegd om een opdracht af te geven om de omvang van een bij de opdracht aangeduide populatie van dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, te beperken als dat nodig is om de redenen die genoemd zijn in artikel 3.17, eerste lid, onder b en c van de Wnb. Daarbij is artikel 3.10, tweede lid, Wnb, overeenkomstig van toepassing.

Vos is opgenomen in de bijlage, onderdeel A bij de Wet. Daarmee valt de soort onder het beschermingsregime van artikel 3.10, Wnb. Een opdracht tot beperking van een populatie vossen mag daarom alleen verleend worden als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. Er is een geldig belang voor het beperken van de populatie (art. 3.17, lid 1 onder b en c);
2. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing (artikel 3.8, lid 5 onder a);
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (artikel 3.8, lid 5 onder c).

Op grond van artikel 5.3, lid 5 van de Wnb kunnen wij voorschriften aan de opdracht verbinden, de opdracht onder beperkingen verstrekken en een geldigheidsduur aan de opdracht verbinden. Het is verboden in strijd met de voorschriften van een opdracht te handelen.

2.2 Belangenafweging

In de beleidsnotitie Fauna en Flora 2018 en in het Faunabeheerplan 2019-2024 zijn de belangen voor het beheren van de vossenpopulatie in de provincie toegelicht. De belangrijkste redenen voor het beheer zijn:

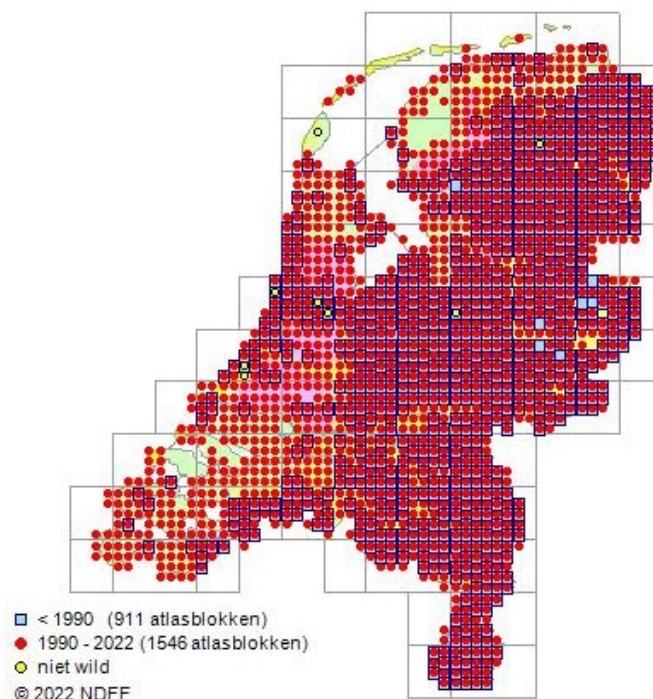
1. Openbare veiligheid; door het ondergraven van dijken en van gronden, bouwwerken en installaties kan de veiligheid in het geding raken;
2. Schade aan bedrijfsmatig en niet-bedrijfsmatig gehouden vee; vossen kunnen door predatie schade aanrichten aan loslopende landbouwhuisdieren en landbouwhuisdieren in (buiten)rennen. Het betreft met name kippen, ganzen, eenden en konijnen. Ook predatie op lammeren is mogelijk.
3. Schade aan boerenlandvogels; door predatie kan schade aan kwetsbare vogelpopulaties optreden.

Schade aan bedrijfsmatig- en niet bedrijfsmatig gehouden vee

Ten aanzien van schade aan vee constateert Gedeputeerde Staten dat, mede door het bestaan van de landelijke vrijstelling, er geen recente gegevens voor de provincie Groningen beschikbaar zijn waaruit de omvang van deze schade blijkt. Daarom wordt deze opdracht niet verleend ter voorkoming van (ernstige) schade aan vee. Voor individuele gevallen, waar belangrijke schade veroorzaakt door de vos aantoonbaar aan de orde is, kan een ontheffing voor het bestrijden van deze schade worden aangevraagd bij GS.

Openbare veiligheid

Door het graafgedrag van vossen kan schade ontstaan aan o.a. waterkeringen, bouwwerken, installaties en wegen. Door ondergraving kunnen verzakkingen ontstaan, met veiligheidsrisico's tot gevolg. Dergelijke schades kunnen overal in de provincie optreden, gezien de verspreiding van vossen (figuur 1). Dergelijke schades worden onder andere door de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's regelmatig gesignaleerd. Het belang van het beperken van graafschade wordt ook vermeld in het Waterbeheerprogramma 2022-2027 van waterschap Hunze en Aa's. Er zijn ook meldingen bekend van ondergravingen van spoortaluds en bij huizen. Gezien de veiligheidsrisico's die graafschade door vossen in de gehele provincie kunnen veroorzaken, is het beheer van de populatie vossen noodzakelijk. Bij het bestrijden van de vos op dergelijke locaties zal beheer veelal plaatsvinden door gebruik te maken van kastvallen, of vangkooien. Daarmee kan door de grondgebruiker een verband worden aangetoond tussen het gebruik maken van deze middelen en het belang waarvoor de vos wordt bestreden.

Figuur 1: Verspreidingskaart van vos (bron: www.verspreidingsatlas.nl, 2022)

Bescherming flora en fauna

Bestrijding van vossen vindt ook plaats in het belang van bescherming van kwetsbare fauna, in het bijzonder van weidevogels. In de Nota van toelichting bij het Besluit natuurbescherming is de volgende toelichting opgenomen:

De belangrijkste door vossen veroorzaakte schade betreft evenwel de fauna. Predatie door vossen van weidevogels heeft een negatieve invloed op de populatieontwikkeling van deze vogels. De stand van weidevogels, met name die van de grutto, is in Nederland al zeer kwetsbaar en gaat de laatste jaren sterk achteruit.⁵¹

Zie ook uitspraak ABRvS 201502702/1/A3, 14 oktober 2015.

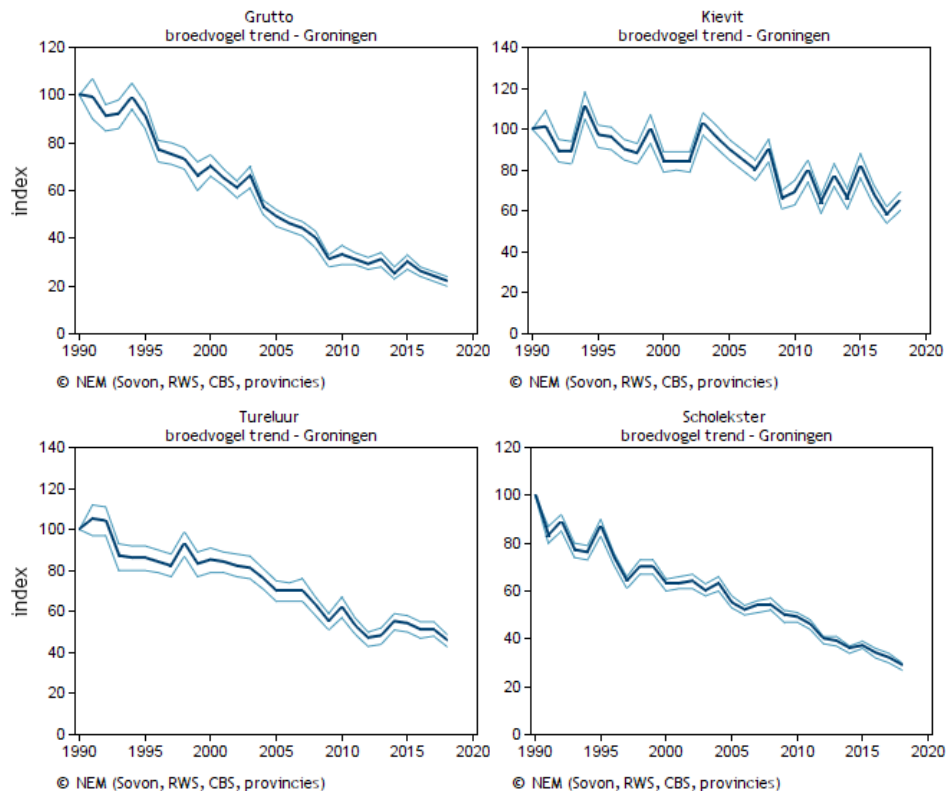
Voor de aangewezen dieren geldt dat er - gezien de kenmerken van deze dieren en de omvang van hun populaties - geen effectieve middelen zijn om de schade te voorkomen zonder overtreding van de verbodsbepalingen.

De rechtbank Midden Nederland overweegt in r.o. 14 van haar uitspraak van 16 februari 2022 dat bij de totstandkoming van de landelijke aanwijzing van de vos is overwogen dat aan de criteria voor aanwijzing van de vos is voldaan, waarbij is verwezen naar diverse rapporten en onderzoeken, onder andere over faunaschade en predatie bij weidevogels. In het licht hiervan vindt de rechtbank dat niet kan worden gezegd dat in het Bnb onvoldoende is gemotiveerd dat de vos in het gehele land schade veroorzaakt of dat die conclusie in redelijkheid niet juist is. De rechtbank acht de aanwijzing van de vos in het Bnb rechtmatig.

De populatie weidevogels staat landelijk stevig onder druk, ondanks een breed scala aan beheermaatregelen. De staat van instandhouding van diverse weidevogelsoorten, zoals grutto, kievit en scholekster, is op het moment *matig ongunstig* tot *zeer ongunstig*. Ook binnen de provincie Groningen nemen weidevogels nog altijd af in aantal, ondanks diverse beheermaatregelen. In figuur 2 is de broedvogeltrend van enkele weidevogels voor de provincie Groningen weergegeven.

Vossen zijn predatoren die hoofdzakelijk tijdens de schemering en nacht actief zijn. Het dieet is gevarieerd en bestaat uit kleine knaagdieren, maar ook vogels, insecten, eieren, bessen, fruit, aas en afval. Per dag heeft een vos ongeveer vijfhonderd gram voedsel nodig. Tijdens het zoeken naar voedsel leggen vossen grote afstanden af. Op één nacht kan een afstand van ca. 5 tot 16 kilometer worden afgelegd. De omvang van het territorium van vos varieert van ca. 50 hectare tot vele vierkante kilometers. De omvang is onder andere afhankelijk van het voedselaanbod in het territorium. Door de afstand die vossen 's nachts afleggen is het van belang om de bestrijding niet te beperken tot de weidevogelkerngebieden, maar ook beheer mogelijk te maken in de schil rondom deze gebieden. Des te meer omdat het beheer in de nacht niet mogelijk is. Bestrijding moet dus overdag plaatsvinden, wanneer de vos zich bij de burcht ophoudt die mogelijk buiten het weidevogelkerngebied ligt.

De vos is een belangrijke predator van weidevogels (Teunissen et al. 2005; Teunissen et al. 2008; Gijsbertsen en Teunissen 2013; Oosterveld et al. 2016; Van der Wal & Teunissen 2018). Predatie door de vos richt zich zowel op eieren als op volwassen weidevogels. De predatie door vossen kan oplopen tot meer dan 50% van de totale predatie op legsels van weidevogels. Recent onderzoek toont daarnaast aan dat vos een belangrijke predator van kuikens kan zijn (Mason et al. 2018; Teunissen et al. 2020). Ook zijn er aanwijzingen dat laat uitgekomen grutto kuikens een slechtere overlevingskans hebben (Van der Velde et al. 2020). Hoewel weidevogels mogelijk wel aan een tweede leg beginnen, zal predatie van het eerste nest ertoe leiden dat de kuikens een slechtere overlevingskans hebben, mocht het tweede nest wel uitkomen. Hieruit blijkt ook het belang van nestsucces.

Figuur 1: Broedvogeltrend voor enkele weidevogelsoorten in de Provincie Groningen (Sovon, 2019)

Uit tal van onderzoeken in verschillende gebieden is de belangrijke rol van vos als predator van weidevogels aangetoond. Wij achten op grond van de ons bekende wetenschappelijke gegevens bewezen dat de vos in Groningen een belangrijke rol speelt bij predatie op weidevogels. Het feit dat de vos in de provincie Groningen in ruime mate aanwezig is en de algemeen bewezen rol van vos als predator van weidevogels achten wij in dit verband van groot belang. Hierbij moet verder worden aangetekend dat in de provincie Groningen groot belang wordt gehecht aan een goede en effectieve bescherming van de weidevogels, waarvoor ook publieke middelen worden vrijgemaakt. Nu de landelijke vrijstelling niet langer geldig is, schiet het bestaande instrumentarium te kort voor een effectief beheer van de vos en is het verlenen van toestemming voor aanvullend beheer van de vos noodzakelijk, ook om de inzet van positieve beheermaatregelen voor weidevogels kansrijker te maken.

De relatieve grote impact die vos kan hebben op het broedsucces van weidevogels blijkt ook uit grootschalig predatieonderzoek in Friesland (Poerink, Dekker en Oosterveld, 2020). Uit het onderzoek kwam naar voren dat vos cumulatief de belangrijkste predator was, waarbij ook naar voren kwam dat een enkele vos al grote schade kon aanrichten. Bij het uitblijven van beheer van de vossenpopulatie zal de schade door vossen aan de weidevogelpopulatie toenemen, ook in de provincie Groningen.

De aanwezigheid van vos wordt op basis van modellen in alle Groningse weidevogelgebieden ruim boven de 50% geschat (Teunissen et al, 2020). Dat de vos ook daadwerkelijk aanwezig is in de gehele provincie blijkt uit de gegevens in het faunabeheerplan (figuur 3 en 4). Het beheer van vossen op grond van de vrijstelling heeft de afgelopen jaren ongewijzigd plaatsgevonden, met een geregistreerd afschot van 962 dieren in 2019, 780 dieren in 2020 en 622 dieren in 2021.

wbe	2018
Bellingwedde	7
Bierum e.o.	14
Duurswold e.o.	85
Eemsmond	17
Fivelgo	104
Grootegast e.o.	3
Hunsingo	6
Meeden e.o.	8
Meedhuizen e.o.	7
Nimrod	5
Noordelijk Westerkwartier	13
Noord-West Groningen	19
Oldambt	13
Oude Veenkoloniën	16
Stadskanaal e.o.	9
Totaal	326

Figuur 3: Registratie belopen vossenburchten per grondgebied wildbeheereenheid (bron: Faunabeheerplan 2019-2024)

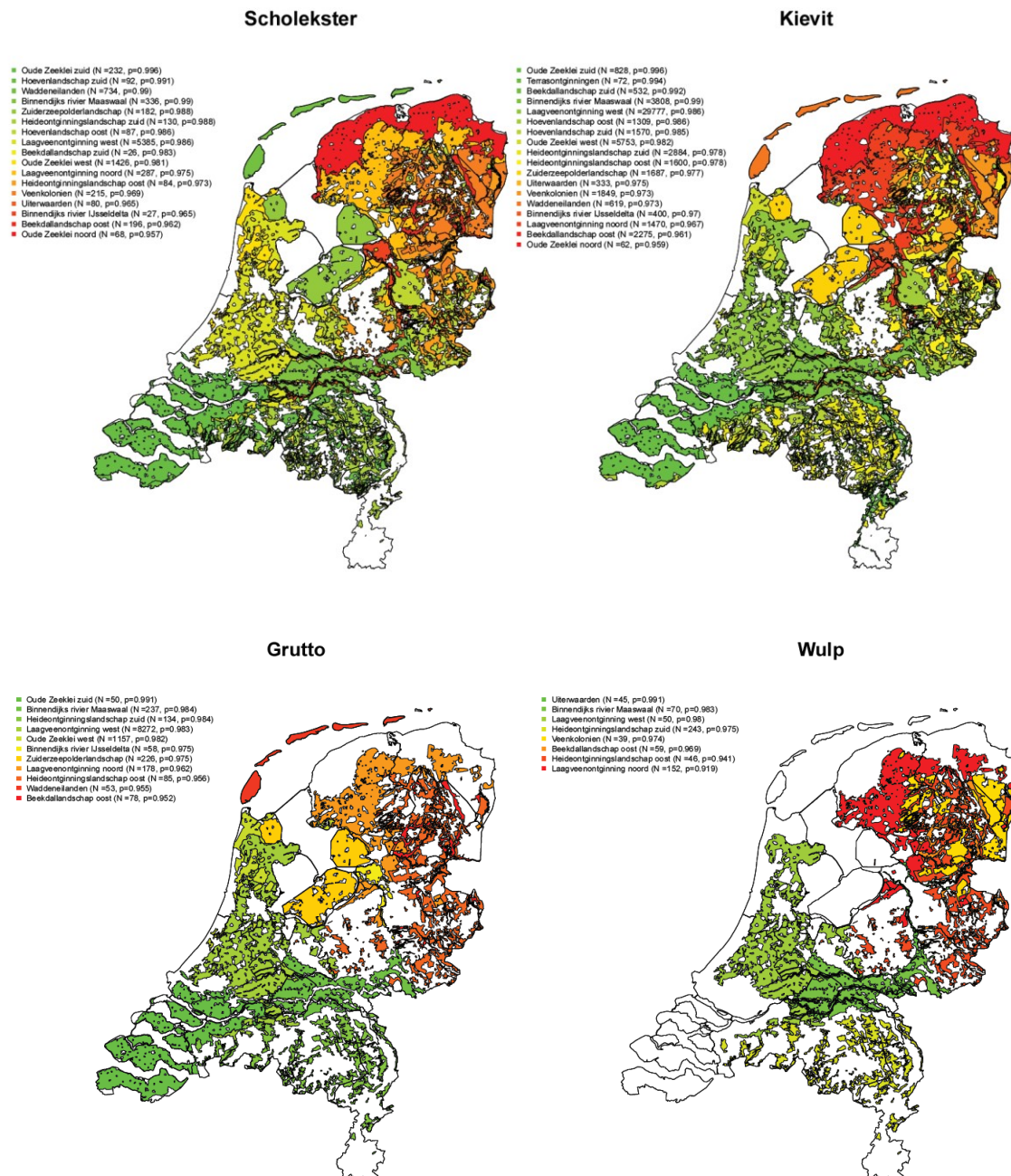
Vos afschot provincie Groningen periode 2014-2018					
	2014	2015	2016	2017	2018
Bellingwedde	9	27	39	71	65
Bierum e.o.	14	20	24	45	26
Duurswold e.o.	33	65	72	90	75
Eemsmond	3	18	37	88	66
Fivelgo	4	10	7	40	20
Grootegast e.o.	0	35	25	29	42
Hunsingo	0	17	5	7	24
Meeden e.o.	56	51	60	42	33
Meedhuizen e.o.	20	27	10	15	10
Nimrod	32	39	38	17	20
Noordelijk Westerkwartier	0	9	7	11	10
Noord-West Groningen	5	1	9	13	13
Oldambt	43	60	52	52	40
Oude Veenkoloniën	50	60	76	68	60
Stadskanaal e.o.	103	33	72	80	95
Westerkwartier	0	11	64	88	60
Westerwolde	0	24	61	100	90
Totalen	372	507	658	856	749

Figuur 4: Afschotregistratie vossen per wildbeheereenheid. (bron: Faunabeheerplan 2019-2024)

De weidevogelkerngebieden liggen hoofdzakelijk binnen het grondgebied van de WBE's Oude Veenkoloniën, Westerkwartier, Noordelijk Westerkwartier, Hunsingo, Fivelgo, Bierum e.o., Grootegast en Noord-West Groningen. In de betreffende WBE's zijn in 2018 175 burchten geteld en werden in de periode van 2014 tot 2018 gemiddeld per jaar ruim 200 vossen gedood. Een significant deel van de vossenpopulatie en de bestrijding van die populatie speelt zich dus af in en rondom de weidevogelkerngebieden.

Het is zeker dat de vos gedurende de periode dat de opdracht van kracht is in de aangewezen weidevogelgebieden aanwezig zal zijn. Daarnaast blijkt uit landelijke predatiekaarten dat de predatiekans in de Groningse weidevogelgebieden aanzienlijk hoger ligt dan het landelijk gemiddelde (zie figuur 5). Er lijkt ook sprake te zijn van een toenemende predatiedruk in Noord-Nederland (Grutto Monitor 2012 -2019). Daarbij komt dat de weerbaarheid van weidevogelpopulaties afneemt naarmate weidevogelpopulaties kleiner worden (Teunissen et al. 2020). Gezien de huidige negatieve trend van

veel weidevogels, is het daarom van groot belang om voldoende maatregelen te nemen om de negatieve trend van weidevogels te keren. Predatorbeheer is daarbij een noodzakelijk instrument.

Figuur 5: Landelijke kaarten met de kans op predatie voor verschillende weidevogelsoorten (Teunissen et al, 2020).

Effectiviteit van het beheer

Het bestrijden van predatoren maakt onderdeel uit van het bredere beheer in en rondom de weidevogelkerngebieden. In de weidevogelkerngebieden wordt veel inspanning geleverd om het leefgebied voor weidevogels te optimaliseren. Er zijn voldoende aanwijzingen om te kunnen concluderen dat de leefomstandigheden in de kerngebieden over het algemeen voldoende zijn voor opgroeiende kuikens. Uit onderzoek in Groningse weidevogelgebieden blijkt bijvoorbeeld dat de conditie van opgroeiende kuikens van weidevogels over het algemeen voldoende was (Poerink en Loonstra, 2020). De overlevingskansen van nesten en kuikens was echter onvoldoende om de populaties van weidevogels in stand te houden. Predatie leidt er kortom toe dat de populaties van

weidevogels in Groningen blijft afnemen. Het bestrijden van predatie is daarom noodzakelijk en zal naar verwachting ook een positief effect hebben op de reproductie van weidevogels.

Het beheer van de vossenpopulatie moet ook in samenhang gezien worden met de bredere inspanningen die geleverd worden om predatie op weidevogels te beperken. Niet alleen de vos wordt bestreden, maar ook andere soorten die in belangrijke mate schade aan weidevogels veroorzaken. Het uitblijven van beheer van vossen zal waarschijnlijk grote impact hebben op de effectiviteit van het gehele weidevogelbeheer, gezien de grote schade die vossen in korte tijd kunnen veroorzaken.

Dat het beheer van vossen positieve effecten op vogelpopulaties kan hebben blijkt onder meer uit een Britse studie, waarbij populaties van o.a. kievit, wulp en graspieper toenamen in een gebied met predatorbeheer en afnamen zonder predatorbeheer (Fletcher et al. 2010).

Conclusie

Uit het voorgaande blijkt dat de vossenpopulatie zowel risico's voor de openbare veiligheid als negatieve effecten op kwetsbare fauna veroorzaakt. Om deze risico's en effecten te voorkomen en te beperken, is het beheer van de vossenpopulatie noodzakelijk.

2.3 Andere bevredigende oplossing

Om de opdracht te kunnen verlenen, dient te worden beoordeeld of er een andere bevredigende oplossing bestaat voor het beperken van de predatie van weidevogels door vossen. Onderstaand worden een aantal mogelijke alternatieven beschouwd.

Afrasteren

Door percelen waar weidevogels broeden af te rasteren met elektrische rasters, kan mogelijk voorkomen worden dat predatoren zoals vos predatie veroorzaken. Ook andere vormen van schade zijn deels te voorkomen door het gebruik van rasters. Echter kent deze methode beperkingen. Weidevogels broeden in een groot gebied. Het afrasteren van de gehele weidevogelkerngebieden wordt, nog los van de effectiviteit, niet haalbaar geacht, zowel praktisch als financieel, en wordt tevens onwenselijk geacht. De financiële kosten voor het afrasteren van grote gebieden zouden enorm oplopen. Ditzelfde geldt voor dijken, wegen en andere plekken waar de veiligheid door graafschade in het geding kan raken. Ook vergt het opzetten en onderhouden van de rasters een grote personele inspanning. Om het raster effectief te houden dienen de elektrische draden bijvoorbeeld vrijgehouden te worden van vegetatie. Ook kan het raster tijdens het broedseizoen door weer en wind of andere omstandigheden plaatselijk omvallen, waardoor het raster niet meer effectief is. Uit ervaringen met deze vorm van beheer blijkt dat afrasteren op kleine schaal, bijvoorbeeld voor een lokale hotspot, effectief kan zijn, maar niet effectief uit te voeren is op grote schaal. Aangezien vossen in de gehele provincie voorkomen en overal schade kunnen veroorzaken, achten wij afrasteren geen geschikt alternatief om schade te voorkomen en/of te beperken. Alleen voor specifieke hotspots kan afrasteren een nuttig aanvullend middel zijn.

Bij de afweging van reële alternatieven voor afschot mogen ook de effecten van deze alternatieven op andere (maatschappelijke) belangen worden betrokken. Volgens de ABRvS ging het de grenzen van redelijke wetsuitleg niet te buiten, indien bij de beoordeling of er geen andere bevredigende oplossing bestaat ook de effectiviteit van een mogelijke andere oplossing en de nadelige effecten daarvan op andere beschermde soorten en op landschap en milieu wordt betrokken.¹ Vanuit dat oogpunt is het van belang om rekening te houden met de effecten van grootschalig afrasteren op andere grondgebonden zoogdieren. Grootschalige afrastering kan ook de verspreiding en het habitatgebruik van andere soorten, zoals hazen, belemmeren.

Ook de effectiviteit van afrasteren als methode om predatie te voorkomen wordt betwijfeld. In praktijk blijken vossen vaak in staat om zorgvuldig ontwikkelde rasters te omzeilen, waardoor dit als maatregel om predatie te voorkomen uiteindelijk geen effect oplevert (West et al., 2007).

Gebiedsinrichting

¹ ABRvS 29 augustus 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BB2488.

Het aanpassen van de gebiedsinrichting kan bijdragen aan het beperken van schade, vooral wanneer het gaat om schade aan fauna. Een optimale gebiedsinrichting, bestaande uit een hoog waterpeil, een kruidenrijke vegetatie en uitgestelde maaidatum, is van groot belang voor de overleving van weidevogels. Wij constateren dat er reeds grote inspanningen worden geleverd om de gebiedsinrichting van de aangewezen weidevogelgebieden te optimaliseren. Dit blijkt ook uit het feit dat bij onderzoek is aangetoond dat weidevogelkuikens in de onderzochte weidevogelkerngebieden geen ondermaats gewicht hadden, oftewel voldoende voedsel wisten te vinden. Desondanks bleef het broedsucces onvoldoende om de populatie in stand te houden, waarbij predatie de belangrijkste beperkende factor was. Dit maakt het beheer van predatoren als onderdeel van het weidevogelbeheer noodzakelijk. Het aanpassen van de gebiedsinrichting is als zodanig ook geen oplossing voor hoge predatieverliezen. Vossen komen nog steeds voor in de weidevogelgebieden. Ook zijn veel weidevogelpopulaties al vrij klein en kwetsbaar geworden. Dergelijke populaties kunnen zich minder goed verdedigen tegen predatoren (Teunissen et al., Sovon, 2020). In deze situatie kan een lokale populatie, zelfs bij gunstige leefomstandigheden niet herstellen en zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk.

Onder optimale gebiedsinrichting kan ook het wegnemen van potentiële schuilplaatsen, zoals kleine bosjes of vervallen bebouwing, worden verstaan. Deze maatregel wordt ook al toegepast in de aangewezen weidevogelgebieden, maar heeft er niet toe geleid dat vossen niet meer in de weidevogelgebieden voorkomen.

Voorts kost het verder optimaliseren van de gebiedsinrichting tijd, bijvoorbeeld om het verhogen van het waterpeil mogelijk te maken. Tijdens het verder optimaliseren van de gebiedsinrichting kan de weidevogelstand blijven afnemen, wat de kans op herstel van de populaties zal verminderen. Daarom achten wij gebiedsinrichting geen bevredigende oplossing op korte termijn om de predatiedruk door vossen op weidevogels te beperken.

Tot slot geldt voor veel plekken waar de veiligheid in het geding kan raken dat een verandering van de gebiedsinrichting geen optie is. Het is bijvoorbeeld niet mogelijk om wegen of dijken te vernatten waardoor het gebied voor vossen minder aantrekkelijk wordt. Het grootschalig bekleden van dijken, wegen en andere plekken waar graafschade kan ontstaan wordt zowel praktisch als financieel onhaalbaar geacht binnen de termijn waarop de schade zou optreden bij uitblijven van mogelijkheden tot beheer.

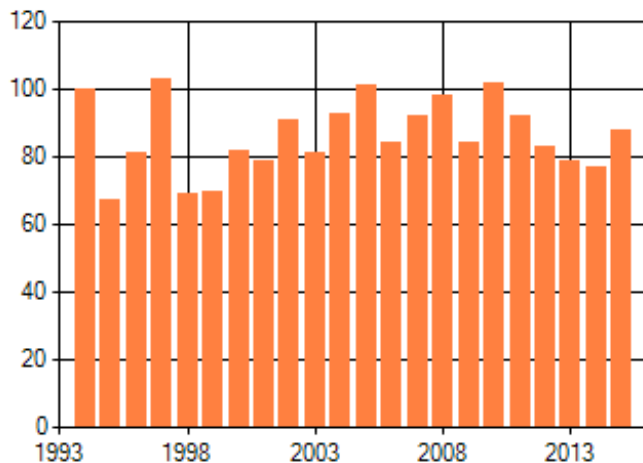
Conclusie

Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat er op het moment geen andere bevredigende oplossing bestaat voor het voorkomen van schade, anders dan het beheer van de vossenpopulatie.

2.4 Ecologische afweging zoogdieren

Aantal, verspreiding en staat van instandhouding

Vos komt in Nederland algemeen voor. Na een toename van de populatie in de tweede helft van de 20^e eeuw, is de populatie de afgelopen jaren gestabiliseerd. De toename is waarschijnlijk vooral veroorzaakt door veranderingen in het landschap. Deze veranderingen bestaan met name uit een vergroting van het oppervlak van de groenvoorziening en de uitbreiding van dorpen en steden. Sinds 2002 is de soort wettelijk beschermd, zij het dat de soort in 2006 op de landelijke vrijstellingslijst is geplaatst. Ondanks deze vrijstelling is de landelijke populatie de afgelopen jaren stabiel gebleven. De populatietrend en landelijke verspreiding van vos is in figuur 3 weergegeven. Op de Rode lijst heeft de soort de status '*thans niet bedreigd*' (Rode lijst, 2020). Binnen de provincie Groningen komt vos eveneens algemeen voor. Er zijn geen aanwijzingen dat de staat van instandhouding binnen de provincie afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. Wij beoordelen daarom de staat van instandhouding van vos als gunstig.

Figuur 3: Populatietrend en landelijke verspreiding van vos in Nederland (Netwerk Ecologische Monitoring (CBS & Zoogdiervereniging, 2015) & NDFF Verspreidingsatlas, 2019)

Negatieve effecten

Bij het beheer kunnen verblijfplaatsen van vossen worden weggenomen en vossen worden gedood, wat mogelijk een impact zou kunnen hebben op de vossenpopulatie. Echter, de vos werd in voorgaande jaren al beheerd op grond van de landelijke vrijstelling, waarbij dezelfde effecten mogelijk waren. Er is geen sprake van een negatieve trend van de vossenpopulatie door toedoen van dit beheer.

Staat van instandhouding

De huidige staat van instandhouding van vos is gunstig en binnen de provincie Groningen komt de soort algemeen voor. De staat van instandhouding is door de Minister beoordeeld bij het aanwijzen van vos als soort als bedoeld in artikel 3.15, eerste lid, Wnb, die niet in hun voortbestaan wordt bedreigd. Voor Gedeputeerde Staten staat daarmee de gunstige staat van de vos vast.² Er zijn geen aanwijzingen dat de staat van instandhouding binnen de provincie afwijkt van de landelijke staat van instandhouding.

Conclusie

Er zijn geen aanwijzingen dat het beheer van vossen een effect heeft op de staat van instandhouding van de soort. Ondanks het beheer krachtens de landelijke vrijstelling in de voorgaande jaren komt de soort nog altijd algemeen voor in Nederland. Het beheer op grond van deze opdracht wijkt niet af van het beheer dat eerder mogelijk was op grond van de vrijstelling. Een blijvend negatief effect op de staat van instandhouding van vossen is daarom niet te verwachten.

3. Aanvullende overwegingen

In aanvulling op bovenstaande overwegingen betrekken we bij ons besluit ook de volgende overwegingen.

Looptijd opdracht

Gelet op de geplande inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2023, waarin een landelijke vrijstelling voor het bestrijden van vossen is opgenomen, ligt het in de rede om deze opdracht tot en met 31 december 2022 te laten lopen. Indien gedurende de looptijd van deze opdracht een nieuwe landelijke regeling wordt getroffen waarmee de bestrijding van vossen weer mogelijk wordt, dan kan deze opdracht eerder ingetrokken worden.

Te gebruiken middelen

² Vgl: ABRvS van 24 oktober 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3464, ABRvS van 11 januari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:37 en ECLI:NL:RVS:2017:36, en ABRvS van 13 januari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:43.

Op grond van artikel 3.25, lid 1, Wnb, moeten in deze opdracht de middelen worden aangewezen die gebruikt mogen worden voor het doden van vossen. In dit besluit worden dezelfde middelen aangewezen als eerder met de landelijke vrijstelling toegepast mochten worden voor het bestrijden van vos, te weten:

- geweren;
- honden, niet zijnde lange honden;
- kastvallen;
- vangkooien.

Het is van belang dat degene die het geweer hanteert, beschikt over voldoende kennis en kunde om het geweer veilig en juist te gebruiken. Krachtens de Wet mogen alleen jachtaktehouders gebruik maken van het geweer bij het doden van beschermde dieren. In de Wnb zijn eisen gesteld voor het verlenen van een jachtakte. Artikel 3.28 schrijft voor dat de jachtakte alleen wordt verleend aan personen die een jachtexamen hebben afgelegd, gerechtigd zijn tot het uitvoeren van de jacht, een aansprakelijkheidsverzekering hebben en minimaal 18 jaar oud zijn. Het jachtexamen bestaat uit een theoretisch en een praktisch deel waarin de schietvaardigheid en de bekwaamheid in omgang met het geweer wordt geëxamineerd (artikel 3.18, Bnb). Daarnaast zijn er weigeringsgronden voor een jachtakte opgenomen in artikel 3.28 en 3.28a van de Wnb. Deze weigeringsgronden houden verband met het beschermen van de openbare orde en de veiligheid. De jachtakte wordt niet verleend indien er gronden zijn om aan te nemen dat de aanvrager van de jachtakte een gevaar kan gaan vormen voor zichzelf, de openbare orde of de veiligheid.

In artikel 3.26, tweede lid Wnb, is benoemd dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan het gebruik van het geweer regels kunnen worden gesteld, met name met betrekking tot het gebruik van middelen op, aan of bij het geweer. In artikel 3.13 Bnb is bepaald dat een geweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de Wnb niet mag worden voorzien van een kunstmatige lichtbron of een voorziening om de prooi te verlichten. Verder is in artikel 3.16 van het Bnb opgenomen dat het verboden is een geweer te gebruiken ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens de wet voor zonsopgang en na zonsondergang en binnen de bebouwde kom of op of onmiddellijk aangrenzende terreinen.

Op grond van artikel 3.24, lid 1 dient een ieder die een in het wild levend dier doodt te voorkomen dat het dier onnodig lijdt. Aangezien deze opdracht in het doden van vossen voorziet, dient in dit besluit rekening gehouden te worden met het voorkomen van onnodig lijden van vossen.

Gelet op het voorkomen van onnodig dierenleed, schrijven wij aanvullend ten opzichte van de landelijke vrijstelling, voor dat bij het gebruik van kastvallen en vangkooien een elektronisch valalarm moet worden toegepast. Na het ontvangen van een signaal moet het vangmiddel zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk gecontroleerd worden. Indien vangmiddelen zonder een dergelijk elektronische alarmering worden toegepast, moet het vangmiddel ten minste elke 10 uur gecontroleerd worden. In een vangkooi of kastval dient daarnaast voldoende drinkwater aanwezig te zijn, tenzij de vangkooi of kastval regelmatig of snel gecontroleerd kan worden, wat bijvoorbeeld het geval is als het vangmiddel is uitgerust met een elektronisch valalarm. Verder dienen gevangen, zogende moervossen te worden vrijgelaten, met het oog op het voorkomen van onnodig dierenleed bij de achterblijvende welpen.

Aardhonden mogen net als in de landelijke vrijstelling niet gebruikt worden in de periode van 1 maart tot en met 31 augustus. Dit heeft te maken met de voortplantingsperiode van vossen.

Het geweer was al in de landelijke vrijstelling aangewezen als toegestaan middel voor het doden van vossen. Het doden van vossen kan met het geweer snel en zonder onnodig lijden plaatsvinden.

4. Conclusie

In deze situatie is gezien voorgaande overwegingen aan de voorwaarden voldaan die zijn genoemd in de Wet natuurbescherming. Op basis van de overwegingen is dan ook besloten op grond van artikel 3.18 van de Wnb een opdracht te verlenen om de omvang van de vossenpopulatie te beperken in het belang van de openbare veiligheid en ter voorkoming van schade aan flora en fauna.

De opdracht heeft betrekking op de weidevogelkerngebieden, inclusief een beperkte schil rondom deze gebieden, en daarnaast op plaatsen waar de openbare veiligheid in het geding kan zijn. Bij de uitvoering van de opdracht mag gebruik gemaakt worden van het geweer, vangkooien, kastvallen en honden, niet zijnde lange honden. De opdracht wordt, net als eerder de landelijke vrijstelling, aan de grondgebruiker verleend.

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2022. Aan deze opdracht zijn voorschriften verbonden.

Bijlage 1. Wettelijk kader

Artikel 1.11 Wnb Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.8 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 3.10 Wnb

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
 - h. in het algemeen belang, of
 - i. bestendig gebruik.

Artikel 3.17 Wnb

1. Ten behoeve van de beperking van de omvang van een populatie van vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, of van dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, verlenen gedeputeerde staten ontheffing als bedoeld artikel 3.3, eerste, vierde en vijfde lid, 3.4, tweede lid, 3.8, eerste en vijfde lid, 3.9, tweede lid, of 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, tweede lid, indien deze beperking nodig is:
 - a. in geval van vogels:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren, of
 - 4°. ter bescherming van flora en fauna;
 - b. in geval van dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden en wateren en andere vormen van eigendom, of
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang, of
 - c. ingeval dieren van soorten als bedoeld in 3.10, eerste lid, met uitzondering van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid:
 - 1°. om de redenen genoemd in onderdeel b;
 - 2°. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, industrieterreinen of begraafplaatsen,
 - 3°. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren, en
 - 4°. in het algemeen belang.

2. Een ontheffing als bedoeld in het eerste lid wordt verleend aan een faunabeheereenheid, die handelt overeenkomstig het daartoe vastgestelde en goedgekeurde faunabeheerplan.
3. De faunabeheereenheid kan bij schriftelijke en gedagtekende toestemming de haar ingevolge het eerste en tweede lid toegestane handelingen door een wildbeheereenheid of anderen doen uitoefenen.
4. In afwijking van het tweede lid kan een ontheffing ook aan een wildbeheereenheid of aan anderen dan een faunabeheereenheid worden verleend, indien de noodzaak ontbreekt voor verrichting van de handelingen door tussenkomst van een faunabeheereenheid.
5. In afwijking van artikel 3.12, eerste lid, en het tweede lid kan een ontheffing worden verleend voor handelingen die niet op grond van een faunabeheerplan worden verricht, indien de noodzaak ontbreekt voor een faunabeheerplan, gelet op de specifieke kenmerken van de desbetreffende diersoort dan wel de aard of omvang van te verrichten handelingen.

Artikel 3.18 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen aan faunabeheereenheden of wildbeheereenheden, aan andere samenwerkingsverbanden van personen, of aan personen opdracht geven om, in afwijking van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 3.1, 3.4, eerste lid, 3.5, 3.9, eerste lid, en 3.10, eerste lid, de omvang van een bij de opdracht aangeduide populatie van vogels of van dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, te beperken als dat nodig is om de onderscheidenlijke redenen, genoemd in artikel 3.17, eerste lid, onderdelen a, b en c. De artikelen 3.3, vierde en vijfde lid, 3.8, vijfde lid, en 3.10, tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing op die opdracht.
2. Onze Minister wijst bij ministeriële regeling, onderscheidenlijk provinciale staten wijzen bij verordening de middelen aan die mogen worden gebruikt ter uitvoering van het bepaalde krachtens artikel 3.15, tweede, onderscheidenlijk vierde lid, en 3.16, tweede, onderscheidenlijk vierde lid.
 - a. toegang hebben tot gronden, zo nodig met behulp van de sterke arm, of
 - b. handelen overeenkomstig een vastgesteld en goedgeke
3. Gedeputeerde staten kunnen bepalen wat met de ingevolge het eerste lid bemachtigde dieren gebeurt.
4. Het eerste tot en met derde lid, met uitzondering van de tweede volzin van het eerste lid, zijn van overeenkomstige toepassing op het beperken van de omvang van populaties van dieren die zijn aan te merken als exoten of van verwilderde dieren.

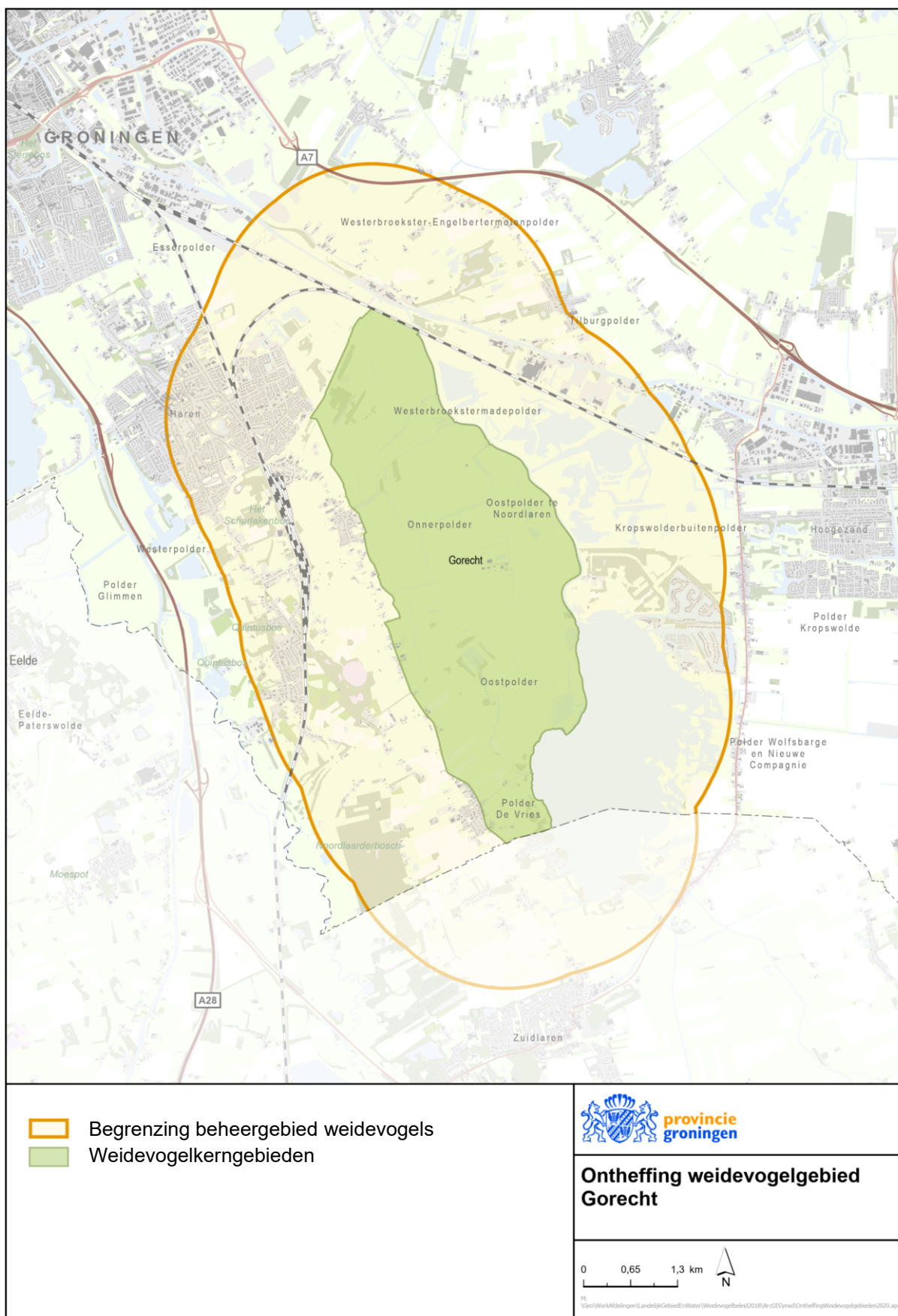
Artikel 3.25 Wnb

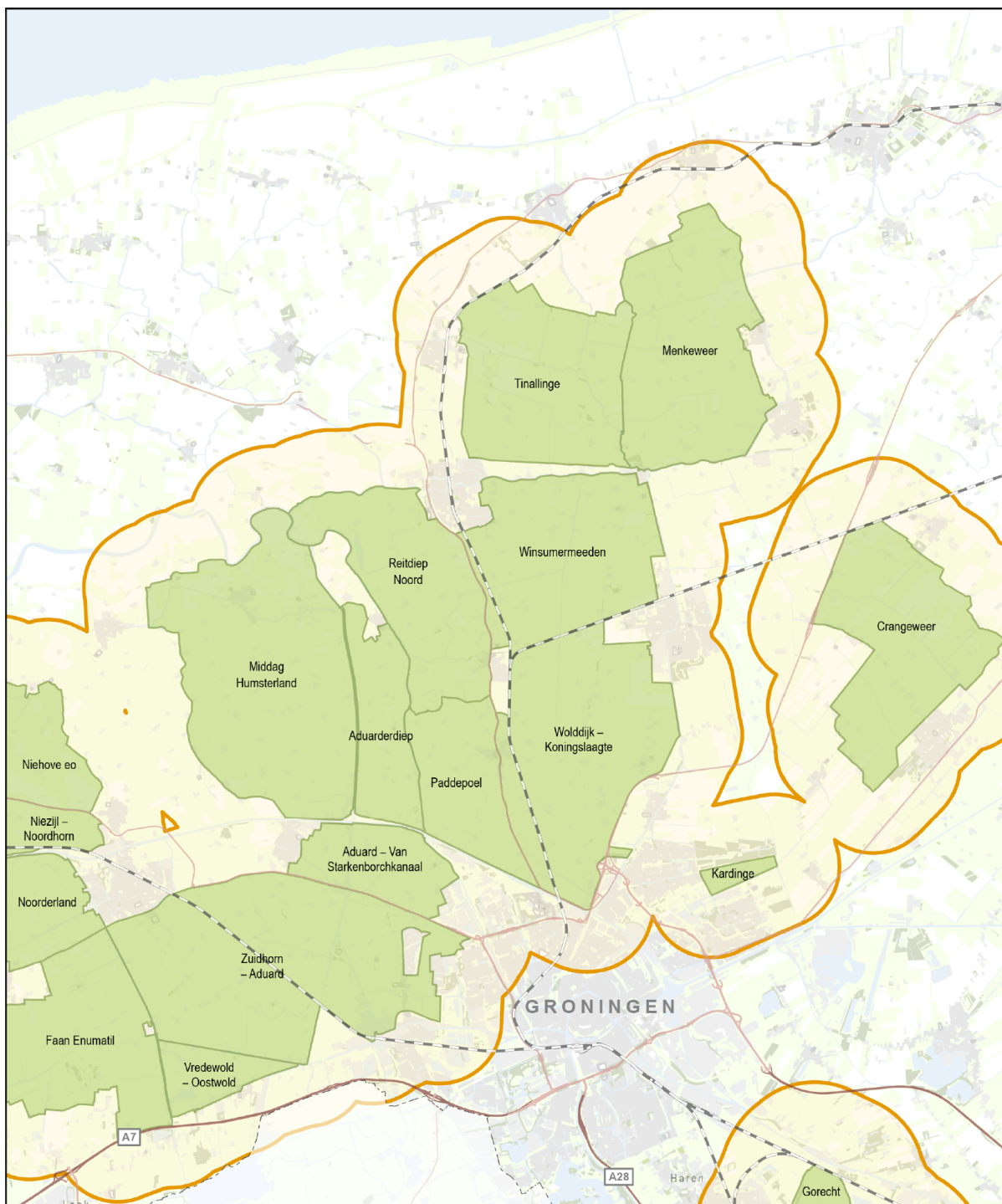
1. Bij het verlenen van een ontheffing of vrijstelling als bedoeld in de artikelen 3.3, eerste onderscheidenlijk tweede lid, 3.4, tweede lid, 3.8, eerste, onderscheidenlijk tweede lid, 3.9, tweede lid, of 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, eerste of tweede lid, en met artikel 3.9, tweede lid, en bij het geven van een opdracht als bedoeld in artikel 3.18, eerste lid, worden de middelen aangewezen die voor het vangen en doden van de aldaar bedoelde vogels en dieren mogen worden gebruikt.
2. Onze Minister wijst bij ministeriële regeling, onderscheidenlijk provinciale staten wijzen bij verordening de middelen aan die mogen worden gebruikt ter uitvoering van het bepaalde krachtens artikel 3.15, tweede, onderscheidenlijk vierde lid, en 3.16, tweede, onderscheidenlijk vierde lid.
3. Indien een vrijstelling wordt verleend als bedoeld in artikel 3.15, tweede en vierde lid, met het oog op het voorkomen van schade als bedoeld in artikel 3.15, vijfde en zesde lid, of een vrijstelling wordt verleend als bedoeld in artikel 3.16, tweede en vierde lid, met het oog op het voorkomen van overlast als bedoeld in artikel 3.16, vijfde lid, dan wel ontheffing wordt verleend als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, onderdeel a, onder 3°, onderdeel b, onder 2°, en onderdeel c, onder 2°, worden voor het bestrijden van vogels en dieren slechts middelen aangewezen die nadelige gevolgen voor het welzijn van vogels en dieren voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk beperken, waarbij het doden van dieren zoveel mogelijk vermeden wordt.
4. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing en provinciale staten kunnen vrijstelling verlenen van:
 - a. het verbod, bedoeld in artikel 3.24, tweede lid. Op deze vrijstelling of ontheffing is artikel 3.24, derde, lid van overeenkomstige toepassing;
 - b. regels als bedoeld in artikel 3.24, vierde lid, voor zover deze vrijstelling of ontheffing in overeenstemming is met de bij of krachtens de Benelux-overeenkomst gestelde regels.

Artikel 5.3 Wnb

1. Aan een vrijstelling, vergunning of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
2. Een vrijstelling, vergunning of ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
3. Vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen kunnen aan een geldigheidsduur worden gebonden.
4. Het is verboden te handelen in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gestelde voorschriften.

Bijlage 2: Kaartweergave weidevogelkerngebieden

- Begrenzing beheergebied weidevogels
- Weidevogelkerngebieden

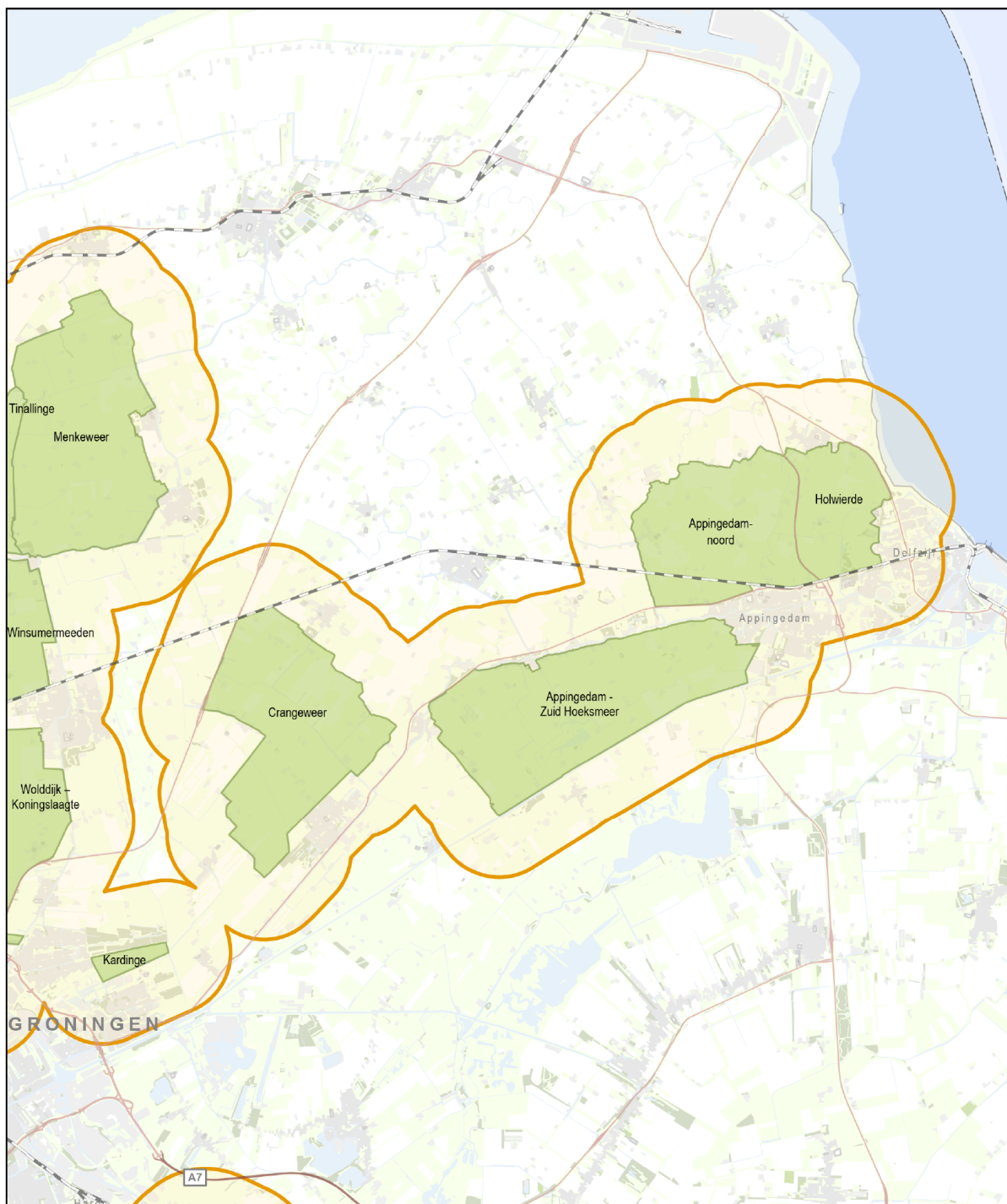

Ontheffing weidevogelgebied Reitdiepgebied

0 1 2 km

M:\Geo\Werkafdelingen\Landelijk Gebied\SW\Water\Uitvoering\beheer\2018\ArcGIS\mwf\OntheffingWeidevogelgebieden2020.aprx

- Begrenzing beheergebied weidevogels
- Weidevogelkerngebieden

Ontheffing weidevogelgebied Oost Groningen

0 1 2 km

PG: \\Geo\Werk\AFB\Groningen\Land\Bijz\Gebied\Enk\Water\U\Weidevogelgebied\2018\ArcGIS\mxd\OntheffingWeidevogelgebieden2020.aprx